

Obsah

1. kapitola: Úvod	15
2. kapitola: Metodologie	19
2.1 Autobiografická poznámka	24
3. kapitola: Terminologie	29
3.1 Pojem „etické poradenství“ pro účely této práce	29
4. kapitola: Situace v České republice	33
4.1 Literatura	33
4.2 Praxe	37
5. kapitola: Historie vzniku a prosazení etického poradenství ve zdravotnických systémech Spojených států amerických a Německa	42
5.1 Spojené státy americké	42
5.2 Německo	52
6. kapitola: Základy organizace etického poradenství	59
6.1 Kdo může o etické konzilium žádat?	59
6.2 Nároky na etického poradce podle <i>Core Competencies for Healthcare Ethics Consultations</i>	62
6.2.1 Dovednosti etického poradce podle <i>Core Competencies II</i>	63
6.2.2 Znalosti etického poradce podle <i>Core Competencies II</i>	69
7. kapitola: Struktury poskytování etického poradenství	78
7.1 Etický poradce jako trvalý člen zdravotnického týmu	78
7.2 Jednotlivec	79
7.3 Etické komitě	83

8. kapitola: Komunikační rámec a základní přístupy	
k vedení etického konzilia	87
8.1	Expertní přístup 88
8.2	Přístup etické facilitace 89
8.3	Přístup čisté facilitace 91
8.4	Budování dalších přístupů 93
9. kapitola: Mediace	95
9.1	Typy konfliktů 95
9.2	Pozice a zájem v konfliktu 99
9.3	Fáze konfliktu 102
9.4	Fáze facilitativní mediace 104
9.4.1	Nultá fáze – získání klienta 105
9.4.2	První fáze – úvodní slovo mediátora 106
9.4.3	Druhá fáze – mediátor naslouchá sporným stranám 107
9.4.4	Třetí fáze – sporné strany si navzájem naslouchají 108
9.4.5	Čtvrtá fáze – hledání návrhů řešení 109
9.4.6	Pátá fáze – rozpracování vybraných řešení do konkrétních kroků 110
9.4.7	Šestá fáze – sepsání mediační dohody a závěr mediačního procesu 110
9.5	Techniky užívané v nezdravotnické mediaci 111
9.5.1	Brainstorming 111
9.5.2	Techniky aktivního naslouchání 112
9.5.3	Přeformulování stížnosti na potřebu 115
9.5.4	Hledání předmětu jednání 116
9.5.5	Ledolamka 116
10. kapitola: Bioetická mediace	118
10.1	Principled resolution 118
10.2	Co dělá bioetickou mediaci specifickou? 119
10.3	Fáze bioetické mediace 120
10.3.1	Prvotní zhodnocení a příprava 121

10.3.2	Začátek mediace	128
10.3.3	Představení pacienta	131
10.3.4	Prezentace a upřesnění medicínských fakt	132
10.3.5	Získávání informací	134
10.3.6	Řešení problému	138
10.3.7	Řešení	139
10.3.8	Kroky následující po skončení mediace	141

11. kapitola: Techniky užívané v bioetické mediaci 143

11.1	STADA	143
11.2	Shrnutí – sumarizace	145
11.3	Přerámování	146
11.4	Objasňování	147
11.5	Pohled za nálepky	148
11.6	Zacházení s mocí a mocenské nerovnováhy	149
11.7	Napomáhání posunu v jednání	150
11.7.1	Pokládání otázek vyzývajících k představení řešení problému	150
11.7.2	Otevírání témat, která nebyla explicitně vyslovena	151
11.7.3	Naslouchání návrhům	151
11.7.4	Pochvala	152
11.7.5	Práce s tichem	152
11.7.6	Oddělená jednání	152
11.7.7	Testování reálnosti navrhovaných představ a řešení	153
11.7.8	Obrácení rolí	153
11.7.9	Vytváření dalších možností řešení	153
11.7.10	Vědomí, že to, co řešíme, je běžné	154
11.7.11	Zabalení návrhů (<i>packaging proposals</i>)	154
11.7.12	Zaměření na budoucnost	155

12. kapitola: Vedení etické diskuze – příklad z německého prostředí 156

12.1	Úvod	157
12.1.1	Pravidla komunikace během setkání	158

12.2	Sběr informací	159
12.3	Charakteristika konfliktu, který je třeba rozhodnout	160
12.4	Formulování etické otázky	160
12.5	Diskuze etických otázek	161
12.6	Závěr	162
13.	kapitola: Systematika metod etické reflexe	164
13.1	Filozofické ukotvení	164
14.	kapitola: Principlistické metody	167
14.1	Bochumský dotazník k praxi lékařské etiky	168
14.1.1	Vědecká a etická analýza konkrétní medicínské kazuistiky	170
14.1.2	Stanovení medicínského nálezu	170
14.1.3	Stanovení nálezu z pohledu lékařské etiky	171
14.1.4	Zpracování případu	172
14.1.5	Shrnutí	173
14.1.6	Doplňující otázky k etickému hodnocení	173
14.2	Nijmegenská metoda řešení eticky komplikovaných případů	176
14.2.1	Problém	177
14.2.2	Fakta	177
14.2.3	Hodnocení	178
14.2.4	Závěr	179
14.2.5	Jak lze rozhodnutí a zhodnocení situace spojit?	180
14.2.6	Zvláštní situace	180
14.3	Kolínský dotazník pro hledání etických rozhodnutí v neonatologii	182
14.3.1	Problém	183
14.3.2	Získávání relevantních informací	183
14.3.3	Zhodnocení fakt	187
14.3.4	Formulace doporučení	187
14.4	Metoda čtyř rovin	188
14.4.1	Lékařské indikace	189

14.4.2	Preference pacienta	190
14.4.3	Kvalita života	191
14.4.4	Kontextuální charakteristiky	193
14.5	IntegratedEthics® program jako příklad komplexního přístupu k etickým problémům pacientů i organizace	195
14.5.1	Etická konzultace	196
14.5.2	Preventivní etika	201
14.5.3	Etické vedení	206
15. kapitola: Kazuistika	.....	210
15.1	Znovuobjevení kazuistiky	210
15.2	Charakteristiky principialistického a kazuistického přístupu	211
15.3	Základní kroky kazuistické argumentace	215
15.3.1	Témata	215
15.3.2	Principy	217
15.3.3	Analogická argumentace	219
15.4	Limity kazuistického myšlení	219
16. kapitola: Hermeneutická metoda řešení případu	.....	222
16.1	Úvod	223
16.2	Možnosti vedení rozhovoru	224
16.2.1	První intuice	224
16.2.2	Perspektiva a styl	224
16.2.3	Struktura příběhu	224
16.2.4	Obsah	224
16.2.5	Klíčové pojmy	225
16.2.5	Zpět k případu	225
17. kapitola: Závěr	.....	227
Seznam zkratk	.....	232
Seznam literatury	.....	233